

TER VOORBEREIDING

Aan
Kopie aan

Minister van SZW
Staatssecretaris van SZW

Datum
8 juli 2024

nota

Introductie op de augustusbesluitvorming (deel 2):
Koopkracht en inhoudelijke vraagstukken in de komende
augustusbesluitvorming

Onze referentie
2024

Opgesteld door

Aanleiding

- Op maandag 8 juli hebben we met u gesproken over o.a. het proces van de augustusbesluitvorming en uw (en onze) rol hierin. Op donderdag 11 juli staat een vervolgoverleg gepland over de inhoudelijke vraagstukken die voorliggen. Deze nota ontvangt u als voorbereiding op dat vervolgoverleg.
- De nota is uitvoerig, omdat een aantal zaken de nodige context vereist. We zullen u hier ook doorheen praten in het overleg. U hoeft dus niet alles voorafgaand te lezen. Er is een leeswijzer toegevoegd dat u specifieke onderdelen gericht kan bekijken.

Bespreekpunten

- Tijdens het overleg op 11 juli horen we graag uw eerste ideeën over welke doelen u belangrijk vindt en wat u wilt bereiken in augustus.
- Daarnaast horen we graag meer over uw inschatting van de politieke dynamiek. Dat helpt ons om in aanloop naar augustus de juiste voorstellen voor te bereiden voor concrete invulling van de koopkrachtmaatregelen.
- Tot slot horen we graag of u akkoord bent met het ambtelijk verkennen van dekkingsopties, om een terugvaloptie te hebben voor het oplossen van de uitvoeringstegenvaller.

Kernpunten

- Het HLA bevat een aantal koopkrachtmaatregelen die nog niet concreet zijn ingevuld. Hierover moet het kabinet tijdens de komende augustusbesluitvorming overeenstemming bereiken.
- Het HLA noemt een aantal doelen rond bestaanszekerheid en koopkracht:
  - Voorkomen dat (kinder)armoedecijfers oplopen
  - Zorgen dat meer werken meer loont, in het bijzonder voor werkenden met een middeninkomen
  - Vergroten inkomenszekerheid en werken aan vereenvoudiging
- Uit de doorrekening van het CPB (gebaseerd op voorlopige aannames) blijkt geen van deze doelen volledig wordt behaald. Andere keuzes over de invulling kunnen helpen om bepaalde doelen dichterbij te brengen. Dit zal echter altijd ten koste gaan van andere doelen, omdat er spanning bestaat tussen de doelen en kaders uit het HLA. Dat vergt dus scherpe keuzes.
- De uitkomsten van de augustusbesluitvorming zullen voor een groot deel de kaders bepalen van de uitwerking van het HLA-onderdeel *bestaanszekerheid en koopkracht* tot een regeerprogramma.

Overzicht van opmerkingen bij NV Bijlage 10. Nota
introdunctie op de augustusbesluitvorming (deel 2) -
koopkracht en inhoudelijke v.pdf

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

- De mogelijkheden om het koopkrachtbeeld substantieel bij te stellen zijn – gegeven de budgettaire kaders van het HLA – beperkt. Tegenvallers op verschillende uitgavendossiers kunnen de mogelijkheden verder beperken (zie volgende bullet). Desondanks is er ruimte om een aantal maatregelen sterker te richten op bepaalde doelen.
- De ruimte voor uitgavendossiers in augustus is traditioneel beperkt. In de aankomende augustus geldt dat ook, mede vanwege het Rijksbrede beeld (tegenvallers Box 3, Herstel Toeslagen). Daarbovenop komt een vermoedelijke uitvoeringstegenvaller die SZW mogelijk moet dekken. Dit laat weinig ruimte om beleidsmatige uitgavendossiers (wensen/problematiek) op te lossen.

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024 [REDACTED]

Toelichting

Leeswijzer

- Het eerste deel van de toelichting gaat in op de doelen die in het HLA worden genoemd.
- Het tweede deel van de toelichting (vanaf pagina 5) gaat uitgebreider in op de keuzes die moeten worden gemaakt in de komende augustusronde en welke afruilen daarbij spelen. Hier treft u ook informatie over de specifieke 'knoppen', zoals de arbeidskorting, waaraan gedraaid kan worden in augustus.
- Het derde deel van de toelichting (op pagina 10) gaat in op een aantal openstaande punten rond de uitgavenkant.
- Het vierde deel van de toelichting (op pagina 11) gaat in op uw vragen van afgelopen maandag over het EMU-saldo.
- Bijlage 1 (vanaf pagina 12) bevat een illustratie van de verschillende mogelijkheden om het HLA nader in te vullen.
- Bijlage 2 (vanaf pagina 15) geeft achtergrondinformatie over koopkracht- en armoederamingen.

Nummer: 1   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
uitvoeringstevallier die SZW mogelijk moet dekken. Dit laat weinig ruimte om beleidsmatige uitgavendoss
De ruimte voor uitgavendossiers in augustus is traditioneel beperkt. In de

Deel I: Doelen in het HLA over koopkracht / bestaanszekerheid en armoede
Doelen in het hoofdlijnenakkoord

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024- [REDACTED]

- Het hoofdlijnenakkoord benoemt verschillende doelen met betrekking tot koopkracht / bestaanszekerheid en armoede:
  1. Voorkomen dat (kinder)armoedecijfers oplopen: Het nieuwe kabinet streeft ernaar om de (kinder)armoedecijfers niet te laten uitkomen boven referentiejaar 2024.
  2. Zorgen dat meer werken meer loont, in het bijzonder voor werkenden met een middeninkomen: Zorgen over het dagelijks bestaan en de kosten van levensonderhoud leven niet alleen bij mensen met een lager inkomen, maar ook bij de middeninkomens. Daarbij stelt het HLA dat maatregelen niet verder mogen nivelleren.
  3. Vergroten inkomenszekerheid en werken aan vereenvoudiging: Inkomensondersteunende regelingen van de landelijke en gemeentelijke overheid (zoals de toeslagen) zijn te ingewikkeld of werken tegen elkaar in. Vooral voor mensen die kwetsbaar zijn is dit geheel moeilijk te doorgronden.
- Daarnaast bevat het HLA een aantal kaders (randvoorwaarden). Twee belangrijke randvoorwaarden zijn de budgettaire middelen die voor deze doelen zijn vrijgemaakt (in totaal circa 7 miljard) en de tijdshorizon ("er zijn nú maatregelen nodig" – de meeste koopkrachtrelevante maatregelen moeten daarom ingaan per 2025 en een deel per 2027).
- Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat er sprake is van spanning tussen de doelen en kaders in het HLA. Elke euro die gericht is op armoedebestrijding komt in beginsel niet ten goede aan middeninkomens en – gegeven beperkte budgettaire middelen – gaat het bestrijden van armoede vaak ten koste van de mate waarin werken loont. Omgekeerd geldt dat elke euro voor middeninkomens doorgaans beperkt bijdraagt aan het reduceren van armoede. Daarnaast geldt dat het vereenvoudigen van inkomensregelingen vaak tijd kost, waardoor invoering per 2025 de mogelijkheden voor vereenvoudiging aanzienlijk beperkt.
- Het is dus de vraag in hoeverre kan worden voldaan aan alle doelen uit het HLA. Verderop in deze nota komen we daarop terug.

Verwacht koopkracht- en armoedebeeld op basis van CPB-doorrekening HLA

- Het CPB heeft in mei een doorrekening gemaakt van de plannen in het HLA. Deze doorrekening geeft inzicht in de verwachte effecten van het HLA, gegeven bepaalde aannames die het CPB heeft gemaakt over de invulling van maatregelen. Die invulling staat overigens nog niet vast (hier komen we in het volgende blokje op terug).
- **Armoede**: Volgens het CPB stijgen de armoedecijfers in de komende kabinetsperiode, ondanks de matigende werking van de HLA-maatregelen.
  - Zonder aanvullend beleid zou het aandeel personen in armoede uitkomen op 5,4%. Inclusief effecten van het HLA is dat 4,7%. Dat is 0,1%-punt hoger dan de doelstelling in het HLA (4,6%).
  - Zonder aanvullend beleid zou het aandeel kinderen in armoede uitkomen op 5,9%. Inclusief effecten van het HLA is dat 5,3%. Dat is 0,5%-punt hoger dan de doelstelling in het HLA (4,8%).
- Tabel 1 geeft een overzicht van de armoedecijfers in 2024, 2028 zonder aanvullend beleid en 2028 inclusief het effect van het HLA.

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Tabel 1: Armoedecijfers in 2024 en 2028 (zonder aanvullend beleid) en 2028 (inclusief effecten HLA) o.b.v. CPB-analyse HLA

	2024	2028 (basispad)	Effect HLA	2028 (basispad + HLA)
% personen in armoede	4,6%	5,4%	-0,7%-punt	4,7%
% kinderen in armoede	4,8%	5,9%	-0,6%-punt	5,3%

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024

- **Koopkracht:** Volgens het CPB gaan huishoudens er in doorsnee 0,8% op vooruit in de periode 2025-2028. Dat is inclusief de effecten van het HLA.
- Het CPB presenteert de verwachte koopkrachtontwikkeling voor de komende jaren aan de hand van een zogenoemde *koopkrachtboxplot*. Figuur 1 toont deze boxplot, die inzicht geeft in de *mediane koopkrachtontwikkeling* van verschillende groepen in de samenleving, en inzicht geeft in de *spreiding* van koopkrachtontwikkeling binnen elke groep.¹ Om een meerjarig beeld te geven voor de gehele komende kabinetsperiode, toont de figuur de *cumulatieve koopkrachtontwikkeling gemiddeld per jaar in de periode 2025-2028*. Zie bijlage 2 voor een toelichting op de ramingen en hoe de figuur te lezen.
- De boxplot laat zien dat de spreiding tussen groepen in het verwachte koopkrachtbeeld relatief beperkt is: er zijn geen grote verschillen tussen groepen. Kanttekening hierbij is dat de boxplot een gemiddelde per jaar toont. In afzonderlijke jaren kan er dus sprake zijn van (relatief) grotere spreiding. Daarnaast toont de boxplot aanzienlijke spreiding binnen groepen.

¹ De cijfers in figuur 1 zijn gebaseerd op de SZW-berekeningen aan de hand van CPB-aannames over de invulling van koopkrachtrelevante maatregelen in het HLA. Zoals eerder benoemd wijken de koopkrachtberekeningen van SZW licht af van die van het CPB.

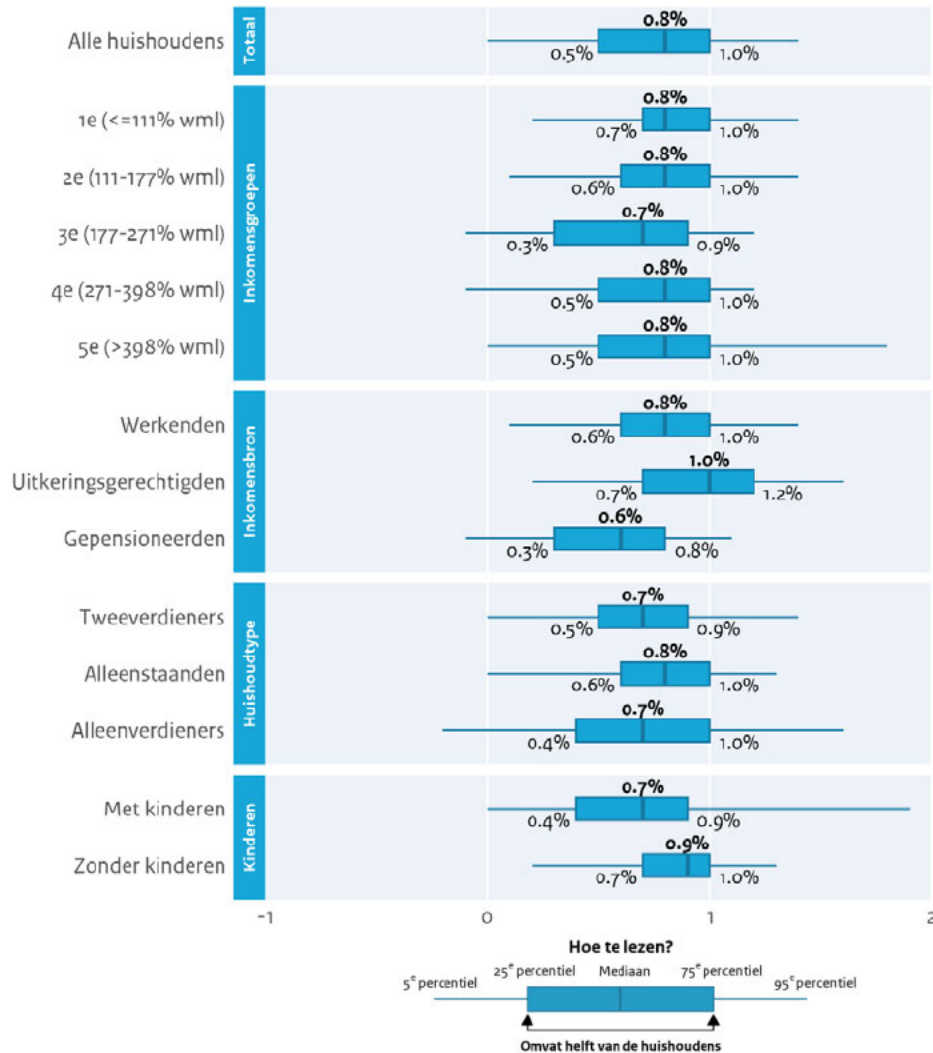
Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Figuur 1: Cumulatieve koopkrachtontwikkeling p/jaar 2025-2028 (incl. effect HLA)

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024

De hoogste en laagste waarde zijn afgekapt op respectievelijke 5e en 95e percentiel, omdat de raming van minimum en maximum onnauwkeurig is.

Deel II: Keuzes tijdens de komende augustusrunde en bijbehorende afwegingen
Overzicht van koopkrachtrelevante maatregelen in het HLA die het kabinet nader moet invullen tijdens de augustusbesluitvorming

- Bovenstaande uitkomsten van de CPB-analyse zijn gebaseerd op aannames over de concrete invulling van de HLA-maatregelen en aannames over de macro-economische ontwikkelingen in de komende jaren. In werkelijkheid zijn niet alle maatregelen concreet ingevuld. Dat vergt nog politieke besluitvorming tijdens de komende augustusbesluitvorming. Daarnaast kunnen economische vooruitzichten opwaarts of neerwaarts worden bijgesteld, wat doorwerkt in het koopkracht- en armoedebeeld.
- Tabel 2 geeft een overzicht van alle koopkrachtrelevante maatregelen die in de komende augustusrunde moeten worden ingevuld. De tabel bevat de maatregelen die nog niet concreet zijn ingevuld.

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

- Het vervolg van deze nota bevat een aantal algemene overwegingen bij de invulling van deze maatregelen en een aantal overwegingen per maatregel.

Datum
8 juli 2024

Tabel 2: Overzicht nader in te vullen koopkrachtrelevante maatregelen HLA en bijbehorende budgettaire reeksen*

Onze referentie
2024

	Maatregel	2025	2026	2027	2028	Struc.
1	Koopkracht en lastenverlichting voor werkende middeninkomens	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
3	Envelop groepen in de knel [lastenmaatregel]	237	237	237	249	500
4	Terugdringen armoede: hoger kindgebonden budget	300	300	300	300	300
5	Terugdringen armoede: verhogen huurtoeslag	500	500	500	500	500
6c1	Envelop gerichte lastenverlichting burgers	2.500	2.500	0	0	0
6c2	Compensatie burgers (inkomstenbelasting)	0	171	3.040	3.272	3.487

*positieve reeksen zijn saldooverslechterend, negatieve reeksen zijn saldoverbeterend

Algemene overwegingen bij de invulling van koopkrachtrelevante maatregelen HLA

- Het maken van andere keuzes dan de CPB-aannames over de invulling van maatregelen in augustus zal leiden tot andere uitkomsten. Tegelijkertijd geldt dat het sterker richten van middelen op een bepaald doel bijna altijd ten koste zal gaan van andere doelen. Dit zal **harde keuzes** vergen.
- De maatregelen die moeten worden ingevuld hebben een totaal budgettair beslag van 7 miljard euro structureel. Dat lijkt veel, maar op een totaal besteedbaar huishoudinkomen (op macroniveau) van bijna 500 miljard is het potentiële effect op het algemene koopkrachtbeeld relatief beperkt.
  - Temeer omdat het HLA ook een aantal maatregelen bevat die de koopkracht van huishoudens **negatief beïnvloeden**, zoals de verhogingen van indirecte belastingen (btw), het bevriezen van de ambtenarensalarissen in 2026, het niet-indexeren van de kinderopvangtoeslag in 2026. In totaal telt dat op tot circa 4 miljard aan koopkrachtverslechterende maatregelen.
  - Daarbij komt dat het CPB een koopkrachtbeeld presenteert met een gemiddelde koopkrachtontwikkeling per jaar over de gehele kabinetsperiode (4 jaar). Dat betekent dat elke koopkrachtmaatregel in het koopkrachtbeeld neerslaat als **¼ deel van het effect per jaar**. Gelet op de budgettaire kaders in het HLA zal het overgrote deel van de beleidseffecten in de praktijk neerslaan in 2025.
- **Tegenvallers op** verschillende dossiers (waaronder box 3) kunnen de mogelijkheden voor koopkrachtverbetering beperken aangezien deze het Rijksbrede beeld belasten.
- Indien het kabinet ambities heeft om tijdens de kabinetsperiode **vereenvoudigingen door** te voeren, dan is het raadzaam om hiervoor in augustus geld opzij te zetten. **Vereenvoudigingen kosten doorgaans meer voorbereidingstijd, en zijn meestal dus niet uitvoerbaar in 2025. Daarbij leert de ervaring leert dat vereenvoudigingsplannen zonder financiële middelen in de praktijk op weinig draagvlak kunnen rekenen.** De groepen in de knel envelop kan hier mogelijk behulpzaam bij zijn.

Overwegingen bij lastenverlichting voor werkende middeninkomens (1)

- Het HLA stelt dat **hiddeninkomens** optimaal baat moeten hebben bij de lastenverlichting en dat deze duidelijk zichtbaar moet zijn voor huishoudens. Om dit te bewerkstelligen wordt bijvoorbeeld een **3e belastingsschijf in de**

---

1 Nummer: 1   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald

---

scherpe keuzes
negatief beïnvloeden,
¼ deel van het effect per jaar.
Tegenvallers op
vereenvoudigingen door
Vereenvoudigingen kosten doorgaans meer
voorbereidingstijd, en zijn meestal dus niet uitvoerbaar in 2025. Daarbij leert
de ervaring leert dat vereenvoudigingsplannen zonder financiële middelen in
de praktijk op weinig draagvlak kunnen rekenen.

---

1 Nummer: 2   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald

---

middeninkomens

---

1 Nummer: 3   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald

---

derde belastingschijf in de

inkomstenbelasting geïntroduceerd. Dit is ¹zichtbaarder dan aanpassingen in de arbeidskorting of de algemene heffingskorting.

- CPB heeft in de doorrekening aangenomen dat alle middelen worden bestemd voor de introductie van een ²extra schijf in de inkomstenbelasting (IB) voor inkomen tot circa € 38.000. Bij die vormgeving hebben lagere inkomens relatief veel baat bij de maatregel.
- Het is mogelijk om de maatregel meer te richten op middeninkomens en/of werkenden. Mogelijkheden daarvoor zijn:
  - De arbeidskorting is specifiek gunstig voor de koopkracht van werkenden. Het is ook mogelijk om de arbeidskorting alleen te verhogen tussen minimumloon en modaal, waardoor een verhoging van de arbeidskorting meer wordt gericht bij werkende middeninkomens. Er zijn wel kanttekeningen te plaatsen bij het verhogen van de arbeidskorting een recent ambtelijk advies ³beveelt daarom aan de arbeidskorting juist af te bouwen. Nadelen om de arbeidskorting nu in te zetten zijn:
    - De **inkomensval bij werkloosheid, arbeidsongeschiktheid of pensionering** wordt nóg groter dan nu het geval is; de arbeidskorting is de laatste jaren al meermaals verhoogd, waardoor de inkomensval op dit moment al groot is.
    - Mensen **zonder werk** (waaronder uitkeringsgerechtigden) hebben geen baat bij een verhoging van de arbeidskorting. En mensen met een laag arbeidsinkomen (zoals deeltijdwerkers op wml-niveau) hebben relatief weinig baat bij een verhoging van de arbeidskorting (omdat zij al nauwelijks belasting betalen – al geldt dat ook voor een verlaging van het IB-schijftarief). De armoededoelstelling van het kabinet zal daarom bij deze invulling verder uit beeld raken.
    - De arbeidskorting verhoudt zich moeilijk tot de wens om lastenverlichting **zichtbaar vorm te** geven.
    - Het effect van een verhoging van de arbeidskorting op het koopkrachtbeeld van alle werkenden is naar verwachting beperkt. Er zijn namelijk veel werkenden (circa 10 miljoen), waardoor er per werkende relatief weinig overblijft van 2 miljard euro.
  - Besteden van alle middelen aan het **verlagen van het IB-tarief in de huidige eerste schijf (inkomen tot circa € 77.500)**. Er komt dan geen derde schijf. Er gaan dan meer middelen naar middeninkomens en hoge inkomens. De armoededoelstelling raakt dan verder uit beeld.
  - Eventueel is het ook mogelijk om de ⁴algemene heffingskorting te verhogen. In dat geval pakt de maatregel vooral gunstig uit voor huishoudens met bijstand en AOW (vanwege de dubbele AHK die wordt toegepast in de berekening van netto bijstand en bruto AOW). De armoededoelstelling komt dan meer binnen handbereik. De maatregel is echter minder gunstig voor werkende (lage) middeninkomens, omdat zij op dit moment al weinig belasting betalen.

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024

Overwegingen bij de envelop groepen in de knel [lastenmaatregel] (3)

- Ter voorbereiding op de augustusbesluitvorming inventariseren we maatregelen die in aanmerking kunnen komen voor deze envelop.
- In het HLA is hiervoor een bedrag gereserveerd van € 237 miljoen in 2025, oplopend naar € 249 miljoen in 2028. De invulling van deze envelop, in ieder geval voor 2025, is onderdeel van de augustusbesluitvorming.

² [Belastingen in maatschappelijk perspectief: Bouwstenen voor een beter en eenvoudiger belastingstelsel](#)

Pagina: 7

---

1 Nummer: 1   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
zichtbaarder dan aanpassingen

---

1 Nummer: 2   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
extra schijf in de inkomstenbelasting (IB) voor
inkomen tot circa € 38.000.

---

1 Nummer: 3   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
beveelt daarom aan de arbeidskorting juist af te bouwen. Nadelen om de arbeidskorting
inkomensval bij werkloosheid, arbeidsongeschiktheid of
pensionering
zonder werk
zichtbaar vorm te
verlagen van het IB-tarief in de
huidige eerste schijf (inkomen tot circa € 77.500).

---

1 Nummer: 4   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
algemene heffingskorting te
verhogen. In dat geval pakt de maatregel vooral gunstig uit voor
huishoudens met bijstand en AOW (vanwege de dubbele AHK die wordt
toegepast in de berekening van netto bijstand en bruto AOW).

- De opties vanuit SZW zien niet alleen op knelpunten aan de **1**stenkant van de begroting, maar ook op knelpunten aan de **toeslagen- en uitgavenkant** aangezien de mogelijkheden aan de lastenkant beperkt zijn.
- Naast SZW zal in ieder geval ook (ambtelijk en politiek) Financiën een rol voor zichzelf weggelegd zien bij de invulling van de envelop, gezien de kwalificatie van de envelop als **lastenmaatregel in het Hoofdlijnenakkoord**.
- **2**ater deze week/begin volgende week wordt u per nota nader geïnformeerd over de mogelijke invulling van de envelop.

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024- [REDACTED]

Overwegingen bij de intensivering van het kindgebonden budget (WKB) (4)

- Het HLA noemt geen concrete invulling voor deze maatregel. Wel benoemt het HLA dat de maatregel is bedoeld voor het terugdringen van armoede.
- Het CPB heeft in de doorrekening aangenomen dat de middelen (300 mln.) worden ingezet om de bedragen per kind te verhogen. In principe is dat ook een efficiënte manier om armoede te reduceren.
- Het is mogelijk om binnen het kindgebonden budget herverdeling toe te passen, zodat het **3**ffect op armoede groter is. Indien het kabinet de armoededoelstelling voor kinderen wil behalen binnen de budgettaire kaders van het HLA, dan **is herverdeling binnen de WKB de meest voor de hand liggende optie. Mogelijkheden daarvoor zijn:**
  - **Sneller afbouwen van de WKB, zodat er meer geld beschikbaar is om de kindbedragen te verhogen. Lage inkomens hebben daar baat bij. Het is bijvoorbeeld mogelijk om vanaf een lager inkomen te beginnen met afbouwen, of om het afbouwpercentage (nu 6,75%) te verhogen.** Eventueel is het ook mogelijk om het afbouwpercentage alleen voor hogere inkomens (bijvoorbeeld vanaf € 60.000) te verhogen. Het stelsel zou daarmee wel **complexer** worden (twee afbouwpercentages) en bovendien is deze maatregel naar verwachting niet uitvoerbaar per 2025.
    - Een mogelijke rechtvaardiging hiervoor is dat het kindgebonden budget in de afgelopen jaren meermaals is verhoogd, waardoor een groot deel van overheidsgeld inmiddels terechtkomt bij huishoudens die dat strikt genomen niet nodig hebben. **Een paar met 2 kinderen ontvangt bijvoorbeeld kindgebonden budget tot een huishoudinkomen van circa € 105.000 en een alleenstaande ouder met 2 kinderen ontvangt kindgebonden budget tot een inkomen van circa € 150.000. Dat kan een argument zijn om het **4**ndgebonden budget sneller af te bouwen.**
    - Ter illustratie: een verhoging van het afbouwpercentage van 6,75% naar 8% levert circa € 300 miljoen op om de kindbedragen verder te verhogen.
  - **Kanttekeningen bij herverdeling binnen de WKB is dat dit ten koste gaat **6**an middeninkomens (zij ontvangen minder kindgebonden budget) en leidt tot een hogere **7**marginale druk, waardoor meer werken minder gaat lonen.**
- Daarnaast is het mogelijk om gelijktijdig met de intensivering van het kindgebonden budget een **knelpunt op te lossen voor ouders die in materiële zin als alleenstaande ouder kunnen worden gezien maar juridisch (volgens de kaderwet voor toeslagen, de Awir) als ouderpaar worden gezien.** Het gaat dan om ouders waarbij de **partner noodgedwongen elders verblijft** en financieel niet kan bijdragen, en ook niet kan bijdragen aan de zorg voor kinderen. Dit is een **kwetsbare groep met verhoogd risico om onder het bestaansminimum te zakken.** U wordt hierover later nader geïnformeerd. Deze maatregel is echter niet uitvoerbaar per 2025. Indien u hierop wilt inzetten, dan moeten er in

	Nummer: 1	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
<p>lastenkant van toeslagen- en uitgavenkant lastenmaatregel in het Hoofdlijnenakkoord. Later deze week/begin volgende week wordt u per nota nader geïnformeerd over de mogelijke invulling van de envelop.</p>				
	Nummer: 2	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Underline	Datum: Onbepaald
<p>Later deze week/begin</p>				
	Nummer: 3	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
<p>effect op armoede groter is. f is herverdeling binnen de WKB de meest voor de hand liggende optie. Mogelijkheden daarvoor zijn: e WKB, de WKB, Sneller afbouwen van de WKB, kindbedragen te verhogen. Lage inkomens hebben daar baat bij. Het is bijvoorbeeld mogelijk om vanaf een lager inkomen te beginnen met afbouwen, of om het afbouwpercentage (nu 6,75%) complexer Een paar met 2 kinderen ontvangt bijvoorbeeld kindgebonden budget tot een huishoudinkomen van circa € 105.000 en een alleenstaande ouder met 2 kinderen ontvangt kindgebonden budget tot een inkomen van circa € 150.000. kindgebonden budget sneller af te bouwen.</p>				
	Nummer: 4	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Underline	Datum: Onbepaald
<p>kindgebonden budget sneller af te bouwen.</p>				
	Nummer: 5	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: (Unknown)	Datum: Onbepaald
<p>Opmaat naar hervorming en vereenvoudiging kindregelingen</p>				
	Nummer: 6	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
<p>van middeninkomens (zij ontvangen minder kindgebonden budget) en leidt tot</p>				
	Nummer: 7	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
<p>marginale druk, knelpunt op te lossen voor ouders die in materiële zin als alleenstaande ouder kunnen worden gezien maar juridisch (volgens de kaderwet voor toeslagen, de Awir) als ouderpaar worden gezien. partner noodgedwongen elders verblijft kwetsbare groep met verhoogd risico om onder het bestaansminimum te</p>				

augustus middelen worden ¹ gereserveerd (maximaal € 20 miljoen) die niet kunnen worden ingezet voor de verhoging van de kindbedragen.

Datum
8 juli 2024

Overwegingen bij de intensivering van de huurtoeslag (HT) (5)

Onze referentie
2024- [REDACTED]

- Het HLA noemt geen concrete invulling voor deze maatregel. Wel benoemt het HLA dat de maatregel is bedoeld voor het terugdringen van armoede.
- Het CPB heeft in de doorrekening aangenomen dat de huurtoeslag voor alle huishoudens in gelijke mate wordt verhoogd. Gegeven de systematiek van de huidige huurtoeslag is dat ook de meest efficiënte manier om armoede te reduceren.
- Ambtelijk BZK heeft aangegeven dat (een deel van) de middelen zouden willen inzetten voor vereenvoudiging van het afbouwpad van de huurtoeslag. Op dit moment gelden er voor vier verschillende huishoudtypen verschillende afbouwpunten, en bovendien is het afbouwpad non-lineair (vanwege kwadratische formules). BZK wil het aantal afbouwpunten reduceren tot twee, en bovendien het afbouwpad een meer lineair karakter geven. Bij deze vormgeving zou een groter deel van de middelen terecht komen bij (lage) middeninkomens, en bovendien zou de marginale druk lager uitvallen, waardoor meer werken meer loont. ³ Wel raakt de armoededoelstelling verder uit beeld (t.o.v. de uitkomsten van de CPB-doorrekening).

Overwegingen bij de lastenverlichting gelinkt aan verlagen eigen risico (6c1, 6c2)

- Het HLA stelt dat deze ⁴ lastenverlichting voor burgers wordt ingevuld via de inkomstenbelasting en voor bedrijven via de Aof-premie.
- Het CPB heeft in de doorrekening deze maatregel op dezelfde manier vormgegeven als maatregel 1 (door een derde IB-schijf te introduceren met een verlaagd tarief). Daarvoor gelden de zelfde aandachtspunten en mogelijke alternatieven als eerder besproken.
- Daarnaast zijn er twee aandachtspunten:
  - Een groot deel van de middelen die zijn gereserveerd voor lastenverlichting – als compensatie voor de stijgende nominale zorgpremie na verlaging van het eigen risico – is bestemd vanaf 2025, terwijl de verlaging van het eigen risico pas ingaat in 2027. Op dat moment zal de zorgpremie ook stijgen, terwijl de compenserende lastenverlichting dan al is ingezet. Dat betekent dat (gezonde) mensen die niet profiteren van het lagere eigen risico er in 2027 naar verwachting op achteruit zullen gaan.
  - Daarbij komt dat mogelijk de politieke wens bestaat om de compenserende lastenverlichting zichtbaar te koppelen aan de stijgende zorgpremie. In dat geval zou een verhoging van de zorgtoeslag vanaf 2027 kunnen worden overwogen. Nadeel hiervan is dat daarmee ook het aandeel onzeker inkomen uit toeslagen wordt vergoot.

Vervolgstappen in aanloop naar augustus

- In aanloop naar augustus kunnen we alvast een aantal dingen voorbereiden. We hebben ook al een aantal berekeningen gemaakt gebaseerd op verschillende invullingen van de koopkrachtmaatregelen in het HLA. Deze zijn ⁵ ter illustratie – opgenomen in bijlage 1. Hieruit blijkt dat de armoededoelstelling haalbaar lijkt als o.a. het kindgebonden budget extra wordt verhoogd en sneller wordt afgebouwd. Dit gaat echter ten koste van een hogere marginale druk. Ook kunnen de doelstellingen weer buiten beeld raken als de economische groei (en dus loongroei) tegenvalt.

-
- I** Nummer: 1   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
gereserveerd (maximaal € 20 miljoen) die terugdringen van armoede. huishoudens in gelijke mate wordt verhoogd. Gegeven vereenvoudiging van het afbouwpad van de huurtoeslag. Op vier verschillende huishoudtypen verschillende afbouwpunten, en bovendien is het afbouwpad non-lineair (vanwege kwadratische formules). ten reduceren tot twee, lineair karakter geven. Bij deze vormgeving zou een groter deel van de middelen terecht komen middeninkomens, marginale druk lager uitvallen, uit beeld (t.o.v. de uitkomsten van de CPB-doorrekening).
-
- U** Nummer: 2   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: (Unknown)   Datum: Onbepaald
Combinatie met KGB?
-
- T** Nummer: 3   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Underline   Datum: Onbepaald
Wel raakt de armoededoelstelling verder uit beeld (t.o.v. de uitkomsten van de CPB-doorrekening).
-
- I** Nummer: 4   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
lastenverlichting voor burgers wordt ingevuld via de inkomstenbelasting en voor bedrijven via de Aof-premie. is bestemd vanaf 2025, terwijl de verlaging van het eigen risico pas ingaat in 2027. Op (gezonde) mensen die niet profiteren van het lagere eigen risico er in 2027 naar verwachting op achteruit zullen gaan. verhoging van de zorgtoeslag vanaf 2027
-
- I** Nummer: 5   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
– ter illustratie – opgenomen in bijlage 1. Hieruit blijkt dat de armoededoelstelling haalbaar lijkt als o.a. het kindgebonden budget extra wordt verhoogd en sneller wordt afgebouwd. Dit hogere marginale druk.

- Tijdens het overleg op 11 juli horen we graag van u welke doelen u belangrijk vindt en wat u wilt bereiken in augustus. Daarnaast horen we graag meer over uw inschatting van de politieke verhoudingen. Dat helpt ons om in aanloop naar augustus relevante voorstellen te doen voor concrete invulling van de koopkrachtmaatregelen.

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024 [REDACTED]

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Deel III: Uitgavenkant

Uitvoeringsinformatie

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024

- Tijdens de zomer worden de ramingen van de uitkeringsregelingen van SZW bijgesteld. Het beeld is nog niet compleet maar deze bijstelling leidt nu tot een (forse) **1 uitvoeringstegenvaller (+/- 2 500 miljoen structureel).**
- Volgens de begrotingsregels moet SZW de tegenvaller zelf van dekking voorzien. Een mogelijke uitweg om bezuinigingen te voorkomen is dat de **uitgavenplafonds nog niet zijn vastgesteld door het kabinet. We kunnen verkennen met FIN de uitgavenplafonds ná de bijstelling van de ramingen vast te stellen.**
  - Het is onzeker hoe kansrijk deze mogelijkheid is. Dit leidt namelijk tot een verdere **verslechtering van het begrotingstekort,** dat momenteel al de Europese norm van 3% van het bbp overschrijdt in 2025.

Beleidsmatige uitgavendossiers

- Voor problemen aan de uitgavenkant die niet kunnen wachten tot het voorjaar wagen we altijd een poging in augustus.
- Op SZW-terrein voorzien wij momenteel de volgende (mogelijke) uitgavendossiers voor augustus:
  - **Verlenging 60-plusmaatregel (t/m 2025):** Momenteel is de buitenwettelijke maatregel 'Vereenvoudigde claimbeoordeling voor 60-plussers' van kracht. Deze maatregel verkleint de achterstand in WIA-claimbeoordelingen bij het UWV. De maatregel is oorspronkelijk in het leven geroepen om de druk op de uitvoering (verzekeringsartsen) bij UWV te ontlasten. Daarnaast zorgt de maatregel ervoor dat kwetsbare groepen eerder zekerheid krijgen over hun uitkering. De maatregel loopt eind 2024 af. Daarmee is augustus het laatste moment om te besluiten over een verlenging van de maatregel. Mogelijk kan deze **tijdelijke maatregel gefinancierd worden uit de envelop 'Groepen in de knel'.** Alternatieve dekking zou anders (deels) kunnen komen van een envelop uit **het arbeidsmarktpakket van 4x20 miljoen (re-integratie loondoorbetaling bij ziekte)** waarvoor sociale partners maar niet met een bestemming komen.
  - **Verlenging vrijstelling regeling vervroegd uittreden (RVU):** De RVU is een fiscale heffing op vervroegd uittreden. Hier geldt momenteel een vrijstelling voor, welke eind 2025 afloopt. Over een eventuele verlenging kan ook volgend jaar nog besloten worden. Vanuit de sociale partners is er druk om de RVU-vrijstelling op korte termijn te verlengen, dit leidt tot een inkomstenderving van **€ 30 miljoen.** Wij kijken naar mogelijkheden om dekking aan te leveren aan de uitgavenkant. Dan zou kunnen worden gekeken uit dekking uit MDIEU-middelen.
- Daarnaast: **OCTAS.** Momenteel is het advies nog onvoldoende uitgewerkt om over te gaan tot besluitvorming. Desondanks is het verstandig om – nu het momentum er is – binnen het kabinet aan te kondigen dat u in het voorjaar **van 2025 met voorstellen met financiële gevolgen komt voor de uitwerking van het advies om daarmee een haakje te creëren zonder nu de augustusbesluitvorming nog ingewikkelder te maken.**

HLA

- In augustus zullen de taakstelling subsidies en de taakstelling apparaat op de begroting verwerkt moeten worden. Daarnaast valt het bevroren van de dubbele algemene heffingskorting (AHK) in de bijstand € 8,6 miljoen hoger uit dan opgenomen in het HLA. Hier zal in augustus dekking voor gevonden moeten worden.

I Nummer: 1   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald

---

uitvoeringstegenvaller (+/- € 500 miljoen structureel).
uitgavenplafonds nog niet zijn vastgesteld door het kabinet. We kunnen
verkennen met FIN de uitgavenplafonds ná de bijstelling van de ramingen vast
te stellen.
verslechtering van het begrotingstekort,
Verlenging 60-plusmaatregel (t/vm 2025):
tijdelijke maatregel gefinancierd worden uit de envelop'Groepen in de knel'. Alternatieve
het arbeidsmarktpakket van 4x20 miljoen (re-
integratie loondoorbetaling bij ziekte) waarvoor sociale partners maar niet
met een bestemming komen.

I Nummer: 2   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Underline   Datum: Onbepaald

---

€ 500 miljoen structureel).

I Nummer: 3   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald

---

70 miljoen.
Verlenging vrijstelling regeling vervroegd uittreden (RVU): De
van 2025 met voorstellen met financiële gevolgen komt voor de uitwerking
van het advies om daarmee een haakje te creëren zonder nu de
augustbesluitvorming nog ingewikkelder te maken.

Deel IV: Antwoord op uw vragen over het EMU-saldo

- We bespraken maandag welk saldo-raming gevolgd moet worden op basis van de wet HOF, die van FIN of CPB.
- In de wet HOF is vastgelegd dat FIN *gebruik moet maken* van de macro-economische ramingen van het CPB. Er is dus niet vastgelegd dat we het CPB *moeten volgen*. Dit zou ook niet logisch zijn, het is immers de regering van de lidstaten zelf die een stabiliteitsprogramma moeten indienen bij de commissie. Daar staan de eigen ramingen in.
- De begrotingsregels laten ruimte voor verschillende interpretaties. De letterlijke tekst van de vastgestelde begrotingsregels lijkt te suggereren dat voor de 3%-norm het CPB gevolgd *moet* worden, al zal FIN waarschijnlijk zeggen dat hier wordt bedoeld dat het om het *gebruikmaken* gaat, en geen binden voorschrift om het CPB te volgen.³

Datum
8 juli 2024

Onze
2024- [REDACTED]

³ Letterlijke tekst van de begrotingsregels: 1. an de voorjaarsbesluitvorming liggen de onafhankelijke economische ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) 2. in grondslag, te weten het Centraal Economisch Plan (CEP). Daarnaast zal bij een dreigende overschrijding op basis van het CEP van de 3%-norm in het daaropvolgende jaar additionele maatregelen genomen worden, waarbij ten eerste naar uitgavenvermindering wordt gekeken.

 Nummer: 1   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
Aan de voorjaarsbesluitvorming liggen de
onafhankelijke economische ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) ten grondslag,
(CPB) ten grondslag,

 Nummer: 2   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Underline   Datum: Onbepaald
ten grondslag,

Bijlage 1: Illustratie van verschillende koopkrachtbeelden bij verschillende invullingen van de HLA-maatregelen

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024

- Om een illustratie te geven van de verschillende mogelijkheden om de koopkrachtmaatregelen uit het HLA in te vullen, hebben we in aanloop naar augustus alvast drie voorbeeldpakketten doorgerekend met verschillende invullingen.
- Bij de invulling van de verschillende pakketten is geprobeerd recht te doen aan verschillende doelen uit het HLA. De spanning tussen doelen is echter wel terug te zien in de uitkomsten van de pakketten.
- De pakketten zijn illustratief. Het is ook mogelijk om te kiezen voor een andere invulling of om elementen uit verschillende pakketten te combineren.
- Belangrijkste conclusie van de berekeningen is dat het mogelijk is om maatregelen sterker te richten op bepaalde doelen (zoals armoede of werken moet lonen), maar dat er – binnen de kaders van het HLA – betrekkelijk weinig ruimte is om tot een compleet ander koopkrachtbeeld te komen.

Invulling van de doorgerekende voorbeeldpakketten

- **1** **Pakket 1A bestaat** uit de introductie van een derde schijf in de inkomstenbelasting met een verlaagd tarief, een verhoging van de kindbedragen van het **kindgebonden budget** (waarbij de kindbedragen verder worden verhoogd door de ALO-kop een beetje verlagen), en een vereenvoudiging van de huurtoeslag door de afbouwpunten voor niet-AOW-huishoudens te verhogen tot het niveau van AOW-huishoudens en het vervangen van een non-lineaire afbouw door een lineaire afbouw.
- **Pakket 1B is gelijk aan pakket 1A, behalve dat er geen derde schijf in de IB wordt geïntroduceerd.** In plaats daarvan vindt lastenverlichting plaats via de huidige **2** **eerste schijf** (inkomen tot circa € 77.500) (dus meer gericht op hogere inkomens en middeninkomens).
- **Pakket 2 bestaat** uit de introductie van een derde schijf in de inkomstenbelasting met een verlaagd tarief (zoals in pakket 1A), een verhoging van de kindbedragen van het kindgebonden budget (waarbij de kindbedragen fors verder worden verhoogd door het **afbouwpad steiler te maken van 6,75% naar 10%**), het oplossen van een knelpunt rond het **partnerbegrip in de WKB** en een **4** **verhoging van (in lijn met de CPB-aannames in de analyse van het HLA).**

Koopkracht- en armoedecijfers bij de verschillende pakketten

- Tabel 3 geeft – voor elk pakket – een overzicht van de *mediane koopkrachtontwikkeling* voor verschillende groepen. De CPB-analyse van het HLA wordt daarbij gehanteerd als technische referentie (ter vergelijking).
- Voor pakket 1A en 2 geldt dat de mediane koopkrachtontwikkeling, net als in de CPB-doorrekening gelijk is aan gemiddeld +0,8% per jaar voor de periode 2025-2028. In pakket 1B komt de mediane koopkrachtontwikkeling uit op +0,7% per jaar.
- Voor de specifieke inkomensgroepen laten alle pakketten – ondanks de verschillende invulling – min of meer vergelijkbare resultaten zien als de CPB-doorrekening van het HLA.

Pagina: 13

 Nummer: 1   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald

---

Pakket 1A bestaat
Pakket 1B is gelijk aan pakket 1A, behalve dat er geen derde schijf in de IB wordt
Pakket 2 bestaat

 Nummer: 2   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald

---

eerste schijf
kindgebonden budget (
afbouwpad steiler te
partnerbegrip in de WKB

 Nummer: 3   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Free Hand   Datum: Onbepaald

---

 Nummer: 4   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Underline   Datum: Onbepaald

---

verhoging van (in

Tabel 3: Mediane koopkrachtontwikkeling bij drie verschillende invullingen van de HLA-maatregelen

Datum
8 juli 2024

Inkomensgroep	Technische referentie (CPB-aannames)	Pakket 1A	Pakket 1B	Pakket 2
1e (<=111% WML)	0,8%	0,7%	0,6%	0,9%
2e (111-177% WML)	0,8%	0,8%	0,7%	0,8%
3e (177-271% WML)	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
4e (271-398% WML)	0,8%	0,8%	0,8%	0,7%
5e (>398% WML)	0,8%	0,8%	0,9%	0,8%
Inkomensbron				
Werkenden	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
Uitkeringsgerechtigden	1,0%	0,8%	0,7%	1,0%
Gepensioneerden	0,6%	0,5%	0,5%	0,6%
Huishoudtype				
Tweeverdieners	0,7%	0,8%	0,7%	0,7%
Alleenstaanden	0,8%	0,8%	0,7%	0,9%
Alleenverdieners	0,7%	0,7%	0,8%	0,8%
Kinderen				
Huishoudens met kinderen	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
Huishoudens zonder kinderen	0,9%	0,9%	0,8%	0,9%
Alle huishoudens	0,8%	0,8%	0,7%	0,8%

Onze referentie
2024

- Tabel 4 geeft het effect van de invulling van de pakketten op de armoedecijfers (totaal en onder kinderen) weer. **De tabel laat zien dat alleen met pakket 2 de streefcijfers uit het HLA worden gehaald.**
  - Met de pakketten 1A en 1B vallen de armoedecijfers hoger uit dan in de technische referentie (CPB-aannames), met name omdat de middelen voor de **2-uurtoeslag sterker worden gericht op (lage) middeninkomens.**
  - In pakket 1B speelt daarnaast ook mee dat het behouden van een tweeschijvenstelsel ervoor zorgt dat relatief meer middelen terecht komen bij middeninkomens (vergeleken met de technische referentie), waardoor het armoedestreefcijfer verder buiten bereik raakt.
  - Pakket 2 scoort relatief goed op armoede doordat het kindgebonden budget steiler wordt afgebouwd, zodat er meer middelen beschikbaar zijn voor de ondersteuning aan lagere inkomens.

 Nummer: 1   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
De tabel laat zien dat alleen met pakket 2 de streefcijfers uit het HLA worden gehaald.

 Nummer: 2   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald
huurtoeslag sterker worden gericht op (lage) middeninkomens

Tabel 4: Armoedecijfers (ramingsjaar 2028) bij drie verschillende invullingen van de HLA-maatregelen

Armoedecijfers 2028	2024 (Streefcijfer HLA)	Technische referentie (CPB-aannames)	Pakket 1A	Pakket 1B	Pakket 2
Personen in armoede (%)	4,6%	4,7%	5,0%	5,2%	4,5%
Kinderen in armoede (%)	4,8%	5,3%	5,3%	5,3%	4,8%

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024

Effecten op marginale druk

- Naast effecten op de ontwikkeling van koopkracht- en armoedecijfers kunnen verschillende invullingen ook effect hebben op de marginale druk. Indien er sprake is van substantiële effecten op marginale druk, kunnen we hier ook figuren voor aanleveren.
- Bij deze pakketten zijn er echter geen substantiële effecten op marginale druk te verwachten. Wel leidt lastenverlichting via de inkomstenbelasting in alle pakketten tot een lagere marginale druk. Daarbij verminderen pakketten 1A en 1B de marginale druk voor huishoudens met huurtoeslag over het inkomen tussen circa € 30.000 en € 40.000 doordat de huurtoeslag in die pakketten minder steil wordt afgebouwd. In pakket 2 loopt de marginale druk juist iets op voor huishoudens met kinderen, doordat het kindgebonden budget sneller wordt afgebouwd.

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Bijlage 2: Uitleg koopkracht- en armoederamingen

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024

Koopkracht en koopkrachtramingen

- Koopkracht gaat over het *besteedbaar inkomen* dat mensen kunnen uitgeven. Het besteedbaar inkomen is daarbij gedefinieerd als het bruto-inkomen (lonen, winst, uitkeringen, pensioenen en inkomen uit vermogen), minus belastingheffing, aangevuld met toeslagen. Het gaat dus over het inkomen dat mensen onderaan de streep kunnen uitgeven.
- Koopkrachtcijfers tonen doorgaans de *ontwikkeling van het besteedbaar inkomen* in een bepaald jaar (t) ten opzichte van het jaar ervoor (t-1), rekening houdend met de ontwikkelingen van lonen, uitkeringen en pensioenen, de effecten van beleid en de ontwikkeling van prijzen (inflatie).
- Als het besteedbaar inkomen harder stijgt dan de inflatie, dan stijgt de koopkracht. En omgekeerd.
- SZW maakt (net als het CPB) ramingen van de zogenoemde *statische koopkracht*. Dat betekent dat er geen rekening wordt gehouden met veranderingen in de persoonlijke (leef)omstandigheden. Denk daarbij aan gaan samenwonen of uit elkaar gaan, kinderen krijgen, het vinden (of verliezen) van een baan of verhuizen.
- We zijn ons ervan bewust dat veranderingen in persoonlijke (leef)omstandigheden sterk bepalend zijn voor de feitelijke koopkrachtontwikkeling van individuen. We kiezen er echter bewust voor om die niet mee te nemen, omdat koopkrachtramingen primair bedoeld zijn om de effecten van beleid inzichtelijk te maken. Daarnaast speelt mee dat veranderingen in persoonlijke omstandigheden nauwelijks te voorspellen zijn, en sterk afhankelijk zijn van privékeuzes.
- De koopkrachtramingen van SZW zijn gebaseerd op macro-economische cijfers van het CPB, maar de uitkomsten wijken doorgaans licht af van de CPB-ramingen. Een van de redenen daarvoor is dat het kabinet uitgaat van de zorgpremieraming van het ministerie van VWS, terwijl het CPB een eigen zorgpremieraming hanteert.
- Daarnaast kan het CPB afwijkende aannames doen, bijvoorbeeld over de haalbaarheid van plannen. Bij de doorrekening van het hoofdlijnenakkoord is dat bijvoorbeeld ook het geval.
- Een raming van de statische koopkracht geeft geen garantie dat de daadwerkelijke koopkracht zich later ook zo ontwikkelt. Sturen op een bepaald niveau van koopkracht heeft dan ook weinig zin. Wel is het zinnig om te sturen op (het verkleinen van) verschillen in koopkracht tussen groepen. Die blijven ook na bijstellingen in de raming vaak nog intact.

Armoede en armoederamingen

- Sinds een aantal jaar worden er niet alleen ramingen gemaakt van de koopkrachtontwikkeling maar ook van het aantal personen en kinderen in armoede.
- Om de verhouding tussen koopkracht en armoede te schetsen: koopkracht gaat over wat je onderaan de streep overhoudt om van te leven. Armoede gaat over de vraag of wat je overhoudt onderaan de streep toereikend is om rond te komen. Armoede is dus gedefinieerd als een tekort aan inkomen voor minimaal noodzakelijke uitgaven.
- Er zijn verschillende armoededefinities, maar de meest gangbare armoededefinitie is het *niet-veel-maar-toereikendbudget* van het SCP.
- Deze armoededefinitie is gebaseerd op referentiebudgetten van het SCP, die zijn afgeleid van de minimumvoorbeeldbegrotingen van het Nibud. Die

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

voorbeeldbegrotingen beschrijven heel precies per uitgavenpost hoeveel geld huishoudens moeten hebben voor minimaal noodzakelijke uitgaven, zoals huur, energie, kleding, boodschappen, maar ook reserveringsuitgaven zoals het vervangen van een wasmachine. SCP hanteert een armoededefinitie inclusief minimale uitgaven aan ontspanning en sociale participatie.

- Als huishoudens een lager inkomen hebben dan het niet-veel-maar-toereikend-criterium, dan zijn ze "arm". Armoedemetingen zijn dus binair: je bent ofwel arm ofwel niet-arm.
- Bij armoederamingen wordt onderscheid gemaakt naar aandeel kinderen en het aandeel personen (zowel volwassenen als kinderen) in armoede.
- Op dit moment werkt SCP met Nibud en CBS aan een nieuwe gezamenlijke armoedegrens, die voortborduurde op het niet-veel-maar-toereikend-criterium. Deze nieuwe armoedegrens wordt verwacht in de loop van 2024 en kan leiden tot verspringingen van de armoedecijfers.

Datum
8 juli 2024

Onze referentie
2024

Toelichting boxplot Hoofdlijnenakkoord

- De *mediane koopkrachtontwikkeling* is de koopkrachtontwikkeling van het middelste huishouden als zij allemaal gerangschikt worden op basis van de hoogte van de koopkrachtontwikkeling. Dat betekent dus dat de helft van de huishoudens er meer op vooruitgaat, en dat de helft er minder op vooruitgaat of op achteruit gaat.
- In de periode 2025-2028 komt de cumulatieve mediane koopkrachtontwikkeling van alle huishoudens uit op +0,8% gemiddeld per jaar. In de boxplot is dat het vetgedrukte getal in het midden van de box in de bovenste rij. Dit getal betekent dus dat de helft van de huishoudens er in de periode 2025-2028 meer op vooruitgaat dan gemiddeld 0,8% per jaar, en dat de helft van de huishoudens er in die periode minder op vooruitgaat dan gemiddeld 0,8% per jaar (of erop achteruitgaat).
- De boxplot toont zoals gezegd ook *spreiding tussen en binnen groepen*.
- Spreiding binnen groepen:
  - De randen van elke box tonen het zogenoemde 25^e en 75^e percentiel. Het 25^e percentiel betekent dat 25% van de huishoudens een lagere koopkrachtontwikkeling heeft, en dat 75% van de huishoudens een hogere koopkrachtontwikkeling heeft. De bovenste rij in figuur 1 laat dus zien dat de koopkrachtontwikkeling van de helft van de huishoudens in de periode 2025-2028 uitkomt tussen de +0,5% en +1,0% gemiddeld per jaar.
  - De uiteinden van elke lijn (links en rechts van de boxen) tonen het zogenoemde 5^e en 95^e percentiel. Deze waarden vormen bij benadering de hoogste en de laagste koopkrachtontwikkeling (omdat extremen buiten beschouwing worden gelaten). De bovenste rij in figuur 1 laat zien dat de koopkrachtontwikkeling van 9 op de 10 huishoudens in de periode 2025-2028 uitkomt tussen de 0% en +1,4% gemiddeld per jaar.
- Spreiding tussen groepen: Om hier recht aan te doen worden in de boxplot de volgende groepen uitgesplitst:
  - Inkomensklassen. Bij deze uitsplitsing worden alle huishoudens verdeeld over vijf inkomensklassen van gelijke grootte. Een andere benaming hiervoor is kwintielen (i.e. 20%-groepen).
  - Belangrijkste inkomensbron. Bij deze uitsplitsing worden alle huishoudens verdeeld over drie categorieën: werkenden, uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden.
  - Huishoudenssamenstelling: Bij deze uitsplitsing worden alle huishoudens verdeeld over drie categorieën: tweeverdieners, alleenstaanden en alleenverdieners (een stel waarvan één partner werkt).

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

- Huishoudens met en zonder kinderen.
- Een bepaald huishouden komt dus in meerdere groepen terug. Zo komt een werkende alleenstaande ouder met twee kinderen bijvoorbeeld terug in één van de inkomensklassen, in de groep werkenden, de groep alleenstaanden én de groep huishoudens met kinderen.
- In de praktijk spelen in de besluitvorming vooral de mediane koopkrachtcijfers per groep een belangrijke rol. De cijfers over spreiding binnen elke groep fungeren vooral als contextvariabelen.

Datum
8 juli 2024

Onze
2024-

Deze pagina bevat geen opmerkingen.